

2008. április 5-én helyszíni szemlén a feltárt terület a terepen jól azonosítható volt: a dombtetőn egy kb. 10×15 m-es területen csekély számban voltak csontok és téglatöredékek. A templomtól Ny-ra és K-re azonban egy 50 m átmérőjű körben hatalmas mennyiségű, zömében közel ép állapotú embercsont hevert a földön. Néhány téglatöredéket, és Árpád-kori edénytöredéket gyűjtöttem a helyszínen. A templom körzetét körbejárva megállapíthattam, hogy a település a templomtól ÉK-re elhelyezkedő ÉK-DNy-i irányú 300×150 m-es kiemelkedő területen volt. Kisméretű 11–13. századi település lehetett, mivel a templom tágabb környezetében máshol nem kerültek elő edénytöredékek.

CSÁNYI VIKTOR

280. Orosháza, Nagyatársánc

(Csongrád megye) B, Sza, Ge

2008. május 10–18. között a Masaryk University (Brno, Csehország) munkatársai Peter Milo vezetésével magnetométeres vizsgálatokat végeztek a lelőhely területén. Egyrészt a belső területeken, illetve a sánc ívének és az ősfolyó D-i találkozásának pontjában. Ezért a két terület közötti részen terepbejárást is folytattunk, melynek során megállapítottuk, hogy népvándorlás kori telepek is találhatóak a területen.

A lelőhely D-i végében klasszikus késő szarmata edénytöredékek kerültek elő, míg a sánc közepe felé haladva gepida edénytöredékeket gyűjtöttünk. Könnyen lehet, hogy a település folytonos, vagy pedig együtt élő lakosságról van szó. Szórványosan a jelzett területen is találtunk őskori (bronzkori) kerámiát.

RÓZSA ZOLTÁN

281. Oroszlány, Gerencsévár

(Komárom-Esztergom megye) Kk

A középkori Gerencsévár eddig a régészetileg kutatatlan váraink közé tartozott. Az utóbbi időszak több, laikusok által végrehajtott bolygatása azonban szükségessé tette, hogy a rendelkezésre álló szűkös erőforrásokból ezeket a részeket megkutassuk. A több évre tervezett munka első szakaszában 2008 folyamán a vár központi részén kívül eső területeket vizsgáltuk. Két, egymásra merőleges, 14, illetve 20 m hosszú, 1,5 m széles kutatóárkot jelöltünk ki a vár platójának É-i részén. Részben érintettük a várárok és a plató határát, azonban itt semmiféle erődítésre/védelemre utaló nyomot nem találtunk. Az árok szélétől kicsit beljebb azonban épület(ek?) alapozásmaradványait találtuk, 3 egymással nem párhuzamos szakaszt. A közöttük levő feltöltés többrétegű, talán több pusztulási réteget jelenthetett; mindezek alatt egy pár méter szélességű, a platót körülölelő várárokkal nem párhuzamos további árok nyomát találtuk.

Egy további rövidebb kutatóárkot jelöltünk ki a vár melletti halastó gátjának DNY-ÉK-i irányú szakaszán, s itt bebizonyosodott az előző kutatóárok K-i végében megfigyelt jelenség, miszerint a gát tetejét 2–3 réteg

kővel erősítették meg, részben a jobb tartás, részben talán a rajta folyó közlekedés megkönnyítése érdekében.

A humuszban és az alatta levő rétegekben nagy mennyiségben találtunk 14–16. századi edény- és kályhaszem-töredékeket, áttört gótikus oromcsempét, valamint nagyszámú, vasból készült használati eszköz is előkerült: véső, balta, bárd, lakat, kengyel, sarkantyúk. A fa, mint meghatározó építőanyag jelenlétére a rengeteg vasszög utalt. A felszínen talált és a rétegekből előkerült bronz- és ezüstpénzek (zöme Zsigmond-kori) pontos meghatározása közelebb vihet az épületek használati idejének meghatározásához.

A vár központi részén történt falbolygatás területét a kibontott boltív megóvása érdekében a rendelkezésre álló kőanyaggal visszatemetjük.

A leletanyag a tatai Kuny Domokos Megyei Múzeumba került.

LÁSZLÓ JÁNOS – SCHMIDTMAYER RICHÁRD

282. Ozora, Dorogi-dűlő

(Tolna megye) Kö

A középkori Dorog templomát a 18–19. században többször is említik. 2008. április 12-i terepbejárással szerint helyét az Érmelléki-árok Ny-i felén, az Ozoráról Tamásiba vezető régi dűlőút É-i oldalán kb. 30×20 m-es területen, Ny-K irányban közepes sűrűségben kő- és főleg téglatörmelék jelezte, a néhány embercsontot a K-i oldalon találtam. A felszín jellege miatt a faluhely kiterjedését nem tudtam tisztázni.

K. NÉMETH ANDRÁS

283. Ozora, várkastély

(Tolna megye) Kk, Kú

2008. október 13–31. között az ozorai várkastélyt kezelő Műemlékek Nemzeti Gondnoksága megbízásából feltárást végeztünk a vár egykori Ny-i és D-i hídszerkezete környezetében, továbbá a K-i külső várfal és az ÉK-i külső torony feltételezhető helyén. (Az *illusztrációkat lásd a 243–244. oldalon!*)

A kutatás célja a kisebb megszakításokkal 1981 óta végzett épületrégészeti kutatások folytatása volt,³⁰ jelen

30 Az eddigi kutatásokról lásd: FELT I.–GERELYES I.: Késő középkori leletgyűttes az ozorai várkastélyból. *CommArchHung* 1985, 163–182.; GERELYES I.–FELT I.: Hódoltságkori leletgyűttesek az ozorai várkastélyból. *CommArchHung* 1986, 161–182.; FELT I.–KOPPÁNY T.: Az ozorai vár. In: *Ozorai Pipo emlékezete*, szerk.: Vadas Ferenc, Szekszárd, 1987, 89–95.; FELT I.–KISFALUDI J.–VÖRÖS I.–KOPPÁNY T.–GERELYES I.–MIKLÓS Zs.: Jelentés az ozorai várkastélyban és környékén 1981–85-ben végzett régészeti kutatásokról. A Béri Balogh Ádám Múzeum Évkönyve 14 (1988), 261–337.; FELT I.–GERELYES I.–GERE L.–GYÜRKY K.–TAMÁSI J.: Újabb késő középkori leletgyűttes az ozorai várkastélyból. *CommArchHung* 1989, 177–207. A fémleletek feldolgozása: GERELYES L.: Késő középkori és kora újkori fémleletek az ozorai várkastélyból. Budapest, 2003. A legutóbbi rövid összefoglaló: MIKLÓS Zs.: Tolna megye várai. Budapest, 2007, 278–281. (Ozora, Várkastély).